

CARACTERISTICA GENERALĂ A SECTORULUI ÎMM-LOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Autor: Aliona DODU
Conducător științific: dr., conf.univ.
Svetlana GOROBIEVSCHI

Universitatea Tehnică a Moldovei

***Abstract:** The analysis in dynamics of small and medium enterprises (SME's) from the Republic of Moldova, that actually have 97,6 % from the total number of enterprises from the country, reveals the improvement and stable growth of the sector, due to the improvement of business environment and regulatory framework related to the entrepreneurial activity. The share of SME's in GDP has the growth trends and constitutes in average 35%.*

***Cuvinte-cheie:** întreprindere mică și mijlocie, economie de piață, Republica Moldova, baza legislativă și normativă, situația economică, direcții de dezvoltare.*

Actualmente, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM) se percepe drept baza creării și dezvoltării unei economii moderne și dinamice, axate pe cunoștințe. Sectorul respectiv al economiei naționale poate aduce o contribuție substanțială la Produsul Intern Brut, sporirea oportunităților de ocupare a forței de muncă și stimularea creșterii exporturilor.

Analizând existența ÎMM-lor pe plan mondial, se constată că acestea:

- generează cea mai mare parte a PIB-ului din țară (cca 55-85%);
- oferă locuri de muncă pentru majoritatea populației;
- determină într-o mare proporție inovațiile aplicabile în economie;
- posedă flexibilitate și adaptabilitate ridicată la cerințele și schimbările pieței;

• dezvoltă relații de subcontractare, completând astfel activitatea marilor întreprinderi și cooperând cu acestea.

În condițiile unei piețe cu o concurență puternică întreprinderile mici și mijlocii dispun de abilitatea de a reacționa flexibil și de a se adapta rapid la schimbările economice ciclice și structurale. Din acest punct de vedere un sector al întreprinderilor mici și mijlocii bine dezvoltat poate contribui la fortificarea stabilității și creșterii macroeconomice din țară.

În Republica Moldova sectorul ÎMM-lor a apărut ca urmare a reformelor structurale efectuate în procesul trecerii de la economia centralizată la cea de piață, ceea ce este caracteristic pentru majoritatea statelor în curs de dezvoltare. Pe parcursul acestor ani micul business din Republica Moldova a atins un nivel de dezvoltare, chiar dacă în același timp se confruntă cu numeroase probleme de ordin financiar, al instabilității legislației, birocrăției etc.

1. Baza legislativă și normativă de dezvoltare a ÎMM-lor în Republica Moldova

Este de menționat că, în Moldova activitatea micului business a început să se desfășoare ca fenomen independent al dezvoltării social-economice a țării la sfârșitul anilor 80, când au apărut primele cooperative, care au demonstrat avantajele economiei de piață.

O importanță deosebită în conceperea rolului micului business în economia de piață și a necesității susținerii și dezvoltării acestuia, a avut *Legea cu privire la activitatea de antreprenariat și întreprinderi*, adoptată în anul 1992, precum și Decretul Președintelui Republicii Moldova din 1993 *Cu privire la susținerea și protecția de către stat a antreprenoriatului*. În acel moment a început să se desfășoare activitatea reală a micului business, dezvoltându-se în condiții economice nefavorabile și incerte ale perioadei de tranziție de la economia planificată la economia de piață.

Baza legislativă de pe atunci, care stipula condițiile legale de activitate a micului business, era reprezentată prin *Legea cu privire la susținerea și protecția micului business* nr. 112-XIII din 20.05.1994, care stabilea condițiile juridice, economice și organizatorice de susținere și dezvoltare a întreprinderilor mici și a micro - întreprinderilor, determina criteriile de raportare a întreprinderilor micului business la întreprinderi mici și micro - întreprinderi.

Pe parcursul următorilor ani legea nominalizată a suferit modificări și completări. Prin ultima modificare și completare a legii date, în **Legea privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii** nr. 206 – XVI din 7 iulie 2006 au fost introduse noi criterii de raportare a agenților micului business la micro – întreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, stabilite sursele de formare a mijloacelor Fondului pentru susținerea antreprenoriatului și dezvoltarea micului business, determinat conținutul Programelor de stat de susținere a micului business.

Actualmente, documentul strategic al Guvernului Republicii Moldova privind susținerea sectorului IMM-lor este Hotărârea Guvernului nr. 123 din 10.02.2009 cu privire la **Programul de stat de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2009-2011** (în continuare Program), care reprezintă cadrul politic de bază pe termen mediu pentru dezvoltarea durabilă a întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova. Acest document servește drept bază pentru elaborarea și implementarea programelor și planurilor de acțiuni a autorităților publice centrale, regionale și locale, precum și proiectelor de asistență tehnică ale donatorilor străini, destinate creării condițiilor necesare dezvoltării businessului mic și mijlociu în Republica Moldova.

Obiectivul strategic al Programului constă în consolidarea stabilității economice a țării, bazate pe capacitățile performante de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii, urmând a fi realizat prin: reglementări adecvate sectorului; acces facil la instrumentele de finanțare; capacități înalte de producție; forță de muncă calificată; servicii performante de consiliere și asistență.

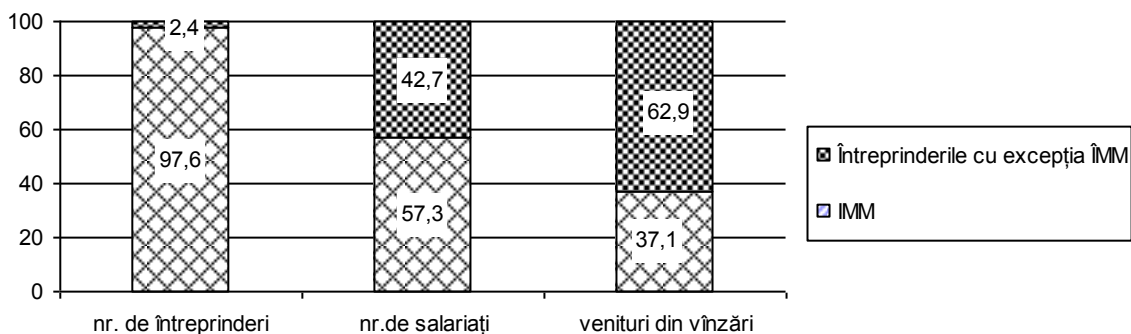
Pentru realizarea obiectivelor Programului, au fost trasate următoarele **direcții prioritare [2, p.4]:**

1. Asigurarea unui cadru legislativ și normativ favorabil înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii;
2. Ameliorarea mediului financiar pentru întreprinderile mici și mijlocii;
3. Promovarea culturii antreprenoriale și a performanțelor manageriale ale întreprinderilor mici și mijlocii;
4. Dezvoltarea competitivității și internaționalizarea întreprinderilor mici și mijlocii;
5. Intensificarea dialogului dintre Guvern și sectorul privat.

2. Evoluția tendințelor de dezvoltare în sectorul IMM-lor din Republica Moldova.

Analiza în dinamică a întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova, care în prezent dețin circa 97,6 % din numărul total al întreprinderilor din țară, reflectă o ameliorare și creștere stabilă a sectorului atât datorită îmbunătățirii mediului de afaceri, cât și perfecționării cadrului regulatoriu ce ține de activitatea antreprenorială. Ponderea IMM-lor în PIB este în creștere și constituie în mediu 35 la sută.

În continuare vom sistematiza **ponderea IMM-lor** în totalul întreprinderilor pe principalii indicatori (fig. 1).

Fig. 1. Ponderea întreprinderilor mici și mijlocii în totalul întreprinderilor din Republica Moldova pe principalii indicatori (anul 2008)

Astfel, din figura de mai sus putem observa că din totalul întreprinderilor din Republica Moldova 98% sunt IMM-uri, din numărul total de angajați circa 57% sunt angajații IMM-lor, din totalul veniturilor din vânzări 37% aparțin IMM-lor. Totuși, putem conchide că, necătfind la ponderile mari, sectorul IMM-lor încă nu aduce aportul necesar în economia națională și se caracterizează printr-o valoare adăugată joasă.

Tendențele pozitive, menționate în dezvoltarea IMM-lor autohtone, reprezintă un rezultat al politicii consecutive de realizare a reformelor și restructurare a ramurilor principale ale economiei, politicii bugetare echilibrate, intensificării activității privind atragerea și investirea surselor financiare, cât și a altor măsuri cu caracter instituțional, juridic și economic.

În ultimii ani se acordă o atenție tot mai mare dezvoltării IMM-lor în Republica Moldova. În acest context printre principalele realizări putem enumera:

- Înființarea **Organizației pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (ODIMM)**.

Funcțiile de bază ale organizației rezidă în:

- dezvoltarea capacităților întreprinderilor mici și mijlocii.
- facilitarea accesului la finanțe.
- dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale.
- dezvoltarea dialogului public-privat.

• Lansarea în opt raioane ale republicii (Edineț, Glodeni, Sîngerei, Rezina, Ungheni, Căușeni, Leova) și în UTA Găgăuzia, a **Punctelor de contact în afaceri**, destinate acordării asistenței informaționale operative agenților economici privind cadrul legal în domeniul desfășurării activității antreprenoriale, direcționării oamenilor de afaceri către prestatorii de servicii în domeniu (înregistrarea, impozitarea, acordarea creditelor etc.).

• Întru optimizarea în continuare a procedurilor de înregistrare a afacerii, a fost adoptată **Legea nr.220-XVI din 19.10.2007 cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali**, care prevede o procedură de înregistrare și radiere din Registrul de stat cu mult mai simplă.

• Un element important al politicii de stat destinat creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea micului business este procesul de implementare a principiului „**ghișeului unic**” și perfecționarea sistemului de licențiere a activității antreprenoriale.

În pofida faptului că în ultimii ani au fost realizate un șir de măsuri, direcționate către ameliorarea mediului de afaceri în Moldova, urmare unor studii efectuate, s-a constatat că continuă să persiste o mulțime de *bariere* în activitatea antreprenorială, cum ar fi:

- cadrul regulator ineficient;
- accesul limitat la resurse financiare și informaționale;
- competitivitatea joasă a întreprinderilor naționale pe plan internațional;
- nivelul scăzut al aptitudinilor antreprenoriale etc.

Un alt aspect, care urmează a fi menționat, este infrastructura de suport a IMM-lor slab dezvoltată. Există foarte puțini prestatori de servicii de consultanță în afaceri de calitate, capabili să desfășoare o activitate durabilă fără sprijinul donatorilor, în același timp capacitățile instituționale și organizatorice ale micilor întreprinzători din republică sunt extrem de reduse, acestea ducând lipsă de informație și servicii profesionale de consultanță.

Bibliografie:

1. Braguța A., Bărbulescu C. *Căi de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova*. București: Editura ASE, 2001.
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la Programul de stat de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2009-2011, nr. 123 din 10.02.2009 // Monitorul Oficial nr.37-40/170 din 20.02.2009.